

کرم‌های سفید ریشه درختان میوه، عوامل و اهمیت اقتصادی و مدیریتی تلفیقی آنها

جلال الدین حبیبی

آزمایشگاه تحقیقات آفات و بیماریهای گیاهی کرج و عضو هیئت علمی و پژوهنده.

کرم‌های سفید ریشه درختان میوه از خانواده Scarabaeidae و جنس Polyphylla گونه‌های *P. alba*, *P. persica*, *P. adspersa*, *P. olivieri* حشرات سی‌خاکزی با دوران رشد طولانی می‌باشند. لاروهای این حشرات در داخل خاک باغات از ریشه و طوقه درختان میوه بویژه نهال‌های جوان تغذیه، پژمردگی، ضعف و خشکی درختان میوه را در مناطق مختلف کشور موجب می‌گردند، در بین گونه‌های اشاره شده گونه *P. olivieri* با دامنه انتشار و خسارت بیشتر بوده، لذا در این مقاله این گونه مورد بحث قرار خواهد گرفت. ظهور حشرات بالغ اوائل خرداد و اوج ظهور اوایل خرداد و اوایل تیرماه است. حشرات بالغ پس از ظهور و تغذیه مختصر از برگ‌ها جفت‌گیری و بدنبال آن حشرات ماده به داخل خاک نفوذ و تخم‌های سفیدرنگ درشت خود را در داخل محفظه‌های خاکی در عمق ۵ الی ۷ سانتیمتری قرار می‌دهند. دوره باز شدن تخم‌ها معمولاً چهار هفته، لاروهای جوان تغذیه خود را از ریشه‌های نازک درختان میوه و گیاهان هرز آغاز می‌کنند. لاروها به مدت ۳ سال طی ۳ سن لاروی در اعماق مختلف خاک از ۱۵ سانت در بهار و تابستان تا عمق ۵۰ سانت در زمستان فعالیت خود را ادامه و سپس باتشکیل لانه‌ای در عمق ۷ سانتیمتری خاک به شفیره تبدیل می‌گردند. دوره شفیرگی یکماه سپس حشره بالغ با ایجاد سوراخ و معبری خود را به سطح خاک می‌رساند. در بین درختان میوه هسته و دانه دارها بیشتر در معرض حمله این آفت می‌باشند.

از آنجائیکه لارو این حشره دور از دید و در اعماق مختلف خاک طوقه و ریشه درختان را نابود می‌کند معمولاً امکان چاره‌اندیشی بموقع فراهم نیست. لذا بایستی بابتکارگیری راهکارهای تلفیقی ۱- از آلوده شدن باغ به این کرمها بوسیله شکار حشرات بالغ باتله‌های نوری و جمع‌آوری آنها قبل از تخم‌ریزی جلوگیری گردد. ۲- با انجام عملیات باغبانی و برهم زدن و نامناسب ساختن بستر زیستی کرمهای داخل خاک را در معرض صدمات فیزیکی و شکار شدن بوسیله دشمنان طبیعی قرار داد. ۳- نهایتاً در صورت نیاز با استفاده از روش مبارزه شیمیائی با نحوه و مواد و در زمان توصیه شده با این آفت مقابله کرد.

در بین سموم آزمایش شده دیازینون با مقدار ۲ کیلوگرم ماده خالص در هکتار طی ماههای مرداد و شهریور پس از یک آبیاری کامل و انجام یک آبیاری سبک پس از توزیع محلول سمی نتیجه کاملاً مؤثری را ارائه داده است.